

Raadsvoorstel

Collegeverg. d.d. : 20 januari 2026
Zaaknummer : 202616891
Afdeling opsteller : Maatschappelijke ontwikkeling
Bereikbaar onder : 0638213362, lea.brouwer@brunssum.nl
Portefeuillehouder : V  r  nice Hermans
Raadsvergadering d.d. : 10 maart 2026
Uiterlijke datum : n.v.t.

Aan de raad,

1. Onderwerp

Visie Opvang en Beschermd Wonen Parkstad 2026-2035

2. Uitgangssituatie

a. Aanleiding

De Parkstadgemeenten hebben in 2017 gezamenlijk een visie vastgesteld voor Opvang en Beschermd Wonen. Deze visie was gebaseerd op de landelijke aanbevelingen van de commissie Dannenberg en heeft de afgelopen jaren richting gegeven aan beleid en uitvoering. Sindsdien zijn belangrijke stappen gezet: opvanglocaties zijn verbeterd, er is meer diversiteit in het aanbod, en de toegang tot Beschermd Wonen is geprofessionaliseerd met het Loket Opvang en Beschermd Wonen (LOBW). Ook Loket Housing heeft zich ontwikkeld tot een stabiele partner voor duurzame huisvesting van kwetsbare inwoners.

b. Huidige situatie/probleemstelling

Tegelijkertijd zien we dat de maatschappelijke context verandert. De druk op opvanglocaties neemt toe, de doelgroep wordt complexer en de zorgvraag intensiever. Jongeren kampen steeds vaker met mentale problemen, terwijl ouderen binnen de opvang juist andere vormen van zorg nodig hebben. Daarnaast spelen bredere maatschappelijke trends zoals woningnood, afnemende sociale steun, digitalisering en een tekort aan zorgpersoneel. Deze ontwikkelingen maken dat de bestaande voorzieningen soms onder druk staan en een aangepaste aanpak noodzakelijk is. Onder b.7 vindt u argumenten welke toelichten waarom een vernieuwde visie nodig is bij onze veranderende maatschappij.

Het college heeft op 20 januari 2026 kennis genomen van de Visie Opvang en Beschermd wonen 2026-2035 en adviseert uw raad om hiermee in te stemmen.

3. Gewenste situatie

a. Wat willen we bereiken?

De visie Opvang en Beschermd Wonen Parkstad 2026-2035 schetst de hoofdlijnen voor de komende negen jaar en biedt een kader voor uitvoeringsplannen die telkens voor drie jaar worden vastgesteld. De visie legt nadruk op preventie, maatwerk, het principe Wonen Eerst, samenwerking in de wijk en een eerlijke verdeling van voorzieningen over gemeenten.

b. Kaders

b.1. Eerdere besluitvorming (BBV nr.)

In december 2017 heeft uw raad de nota Visie opvang en beschermd wonen Parkstad vastgesteld (Djuma 777928). De vernieuwde visie Opvang en Beschermd Wonen Parkstad 2026-2035 (Djuma 202628687) sluit aan op de visie uit 2017 echter is er meer aandacht voor de maatschappelijke ontwikkelingen welke het uitvoeren van de vastgestelde taken bemoeilijkt.

b.2. Traject tot dusverre

De nieuwe visie Opvang en Beschermd Wonen Parkstad 2026–2035 is opgesteld in nauwe samenwerking met gemeenten, zorgaanbieders, woningcorporaties en een afvaardiging van de Wmo adviesraden en cliëntenraden (PSD Adviesgroep Opvang en Beschermd Wonen).

Op verschillende momenten is er vanuit onze gemeente aangegeven dat er in de uitvoering knelpunten worden ervaren. Het gesprek hierover wordt om de visie te realiseren. Het eerste uitvoeringsplan van drie jaar zal in het tweede kwartaal van 2026 aan het college ter vaststelling worden aangeboden.

b.3. Rol/ bevoegdheden college van B en W

Het college van B en W zal het uitvoeringsplan voor elke drie jaar vaststellen.

De raad wordt met Raadsinformatiebrieven op regelmatige basis geïnformeerd over de voortgang en ontwikkelingen.

b.4. Algemene beleidskaders (landelijk/ provinciaal/ lokaal)

Wmo 2015

Centrumregeling samenwerking Parkstad opvang en beschermd wonen Wmo 2015

b.5. Past het voorstel in de strategische visie/ relatie met uitvoeringsagenda?

Ja;

- De visie sluit aan bij de herijking van het sociaal domein.

- De visie wordt concreet vertaald in uitvoeringsplannen die eens per drie jaar worden opgesteld. Elk uitvoeringsplan (elke drie jaar) zal onderzocht worden op inpassingen op onze eigen uitvoeringsagenda.

- De visie draagt bij aan bestaanszekerheid (koerskompas).

b.6. Relatie met programmabegroting/ financiële gevolgen

Gemeente Heerlen ontvangt als centrumgemeente de rijksmiddelen voor de uitvoering van Opvang en Beschermd Wonen. Voor beschermd wonen ontvangen zij een Integratie Uitkering (IU BW) en voor Opvang ontvangen zij de Decentralisatie Uitkering Vrouwenopvang (DU VO) en de Decentralisatie Uitkering Maatschappelijke Opvang (DU MO). Jaarlijks wordt een begroting opgesteld op welke wijze de regiomiddelen worden ingezet voor komende jaar. Zoals u weet houdt centrumgemeente jaarlijks middelen over op dit taakveld. Hier heeft gemeente Brunssum, samen met de andere Parkstad gemeenten, haar zienswijze over gegeven.

Vervolgens werd de be-slissing over de Wet Woonplaatsbeginsel wederom uitgesteld waardoor decentralisatie op z'n vroegst in 2027 zal plaatsvinden. Daarbij moeten we rekening houden dat het beschikbaar budget in de toekomst zal afnemen. Want ook als de centrumgemeenteconstructie gehand-haafd blijft, zal het rijksbudget herverdeeld worden tussen de centrumgemeenten (via het objectieve verdeelmodel). Daarbij zal Parkstad als regio minder budget ontvangen dan nu het geval is. Als het Rijk de budgetten gaat herverdelen is regionaal afgesproken dat de regio-nale voorzieningen gezamenlijk worden gefinancierd. De inschatting is dat het rijksbudget dat we blijven ontvangen voldoende is om de voorzieningen gezamenlijk te bekostigen.

Dit raadsvoorstel betreft een visiedocument. In de uitvoeringsplannen wordt nader ingegaan op de kosten en dekkingsmogelijkheden per begrotingsjaar, uitgaande van de op dat moment beschikbare rijksmiddelen en de regiobegroting.

b.7. Argumenten en overwegingen

1.1 De visie bouwt voort op de uitgangspunten van de commissie Dannenberg omdat dit nog altijd actueel zijn en sluit aan bij de Woonzorgvisie Parkstad.

De vorige visie Opvang en Beschermd Wonen Parkstad (november 2017) was gebaseerd op het advies van de landelijke adviescommissie Toekomst Beschermd Wonen, commissie Dannenberg. De uitgangspunten waren:

1. Zorg voor een stabiele woonplek in de wijk, midden in de samenleving.
2. Maak spaarzaam gebruik van een beschermde woonvoorziening.
3. Organiseer persoonsgerichte zorg met focus op herstel en participatie.
4. Houd de herstelroute open, schrijf niemand af.
5. Organiseer de condities voor sociale inclusie:

- Versterken van zelfmanagement, ervaringsdeskundigheid en informele zorg.
- Garanderen van langdurige begeleiding met flexibele intensiteit.
- Ondersteuningscontinuüm voor herstel en participatie.
- Een breed arsenaal van woonvarianten.
- Beschikbare en betaalbare wooneenheden.
- Laagdrempelige toegang tot zorgfuncties.
- Duurzaam samenwerken tussen gemeenten en zorgverzekeraars.
- Borgen van kwaliteit en vraaggerichtheid van ondersteuning.

We constateren dat dit advies nog altijd actueel en richtinggevend is, en hanteren het opnieuw als uitgangspunt. Wel voegen we het perspectief van 'de ander', de buurtbewoner er nog aan toe.

1.2 Er wordt nadrukkelijk ingezet op het voorkomen van dakloosheid.

We investeren in mentale veerkracht, bestaanszekerheid, passende huisvesting en toegang tot geestelijke gezondheidszorg. Ook al vallen deze onderwerpen deels buiten opvang en beschermd wonen, ze zijn cruciaal om te voorkomen dat mensen in de opvang terechtkomen. Een goede samenwerking tussen Jeugdwet, Wmo en opvang zorgt voor een soepele overgang en continuïteit van zorg. Elke gemeente speelt hierin een belangrijke rol, maar ook de zorgverzekeraars en het zorgkantoor.

1.3 We bieden flexibele, persoonsgerichte ondersteuning.

Iedereen is anders en heeft andere hulp nodig. Daarom kiezen we voor flexibele en persoonlijke ondersteuning, zonder aparte voorzieningen per doelgroep. We zorgen dat de juiste kennis beschikbaar is en kijken bijvoorbeeld naar het toelaten van huisdieren in de opvang. Ook volgen we de groeiende instroom van jongvolwassenen, zodat onze aanpak blijft aansluiten.

1.4 We omarmen het Wonen Eerst-principe door huisvesting als startpunt te nemen.

Een eigen huis is geen eindpunt, maar een startpunt. Met het 'Wonen Eerst'-principe geven we mensen zonder zware zorgvragen direct een woning. Vanuit die stabiele basis kunnen ze werken aan herstel, meedoen in de samenleving en hun leven weer opbouwen. We ontwikkelen verschillende woonvormen die passen bij uiteenlopende situaties. Daarmee voorkomen we onnodige opnames in onze 24/7 voorzieningen.

1.5 De visie benadrukt een eerlijke verdeling van opvang en beschermd wonen over wijken en gemeenten.

Door spreiding van voorzieningen en herhuisvesting van de Opvang en Beschermd Wonen doelgroep zetten we in op het voorkomen van concentratie van kwetsbare mensen en dragen we bij aan de leefbaarheid van wijken.

1.6 Door sterke samenwerking zetten we in op ontschotten.

We zetten ons in voor een sluitende ondersteuningsketen, ook tussen de verschillende gemeentelijke domeinen, zoals Jeugd en Wlz. Een groot deel van de BW-cliënten valt onder de Wet langdurige zorg (Wlz). Deze plekken worden ingekocht door het Zorgkantoor. Daarom willen we nauw met het Zorgkantoor samenwerken, zowel ten aanzien van het gebied van kwaliteit en de spreiding van voorzieningen. Professionals trekken samen op, burgers weten waar ze terecht kunnen, en opvang en beschermd wonen zijn onderdeel van één geheel.

1.7 Door gebruik te maken van ervaringsdeskundigen verbinden de leefwereld met de systeemwereld.
Mensen met eigen ervaring in opvang of zorg brengen waardevolle inzichten. Zij worden op verschillende plekken ingezet bij de ondersteuning. We betrekken hen ook actief bij het maken, uitvoeren en beoordelen van beleid.

1.8 Door betere registratie en managementinformatie, kan beleid tijdig worden bijgestuurd en transparant worden verantwoord.

We gebruiken cijfers en registraties om trends te herkennen, beleid te onderbouwen en resultaten te volgen. Zo weten we wat werkt en waar we moeten bijsturen.

1.9 De visie sluit aan bij de woonzorgvisie, Wet Versterking Regie op de Volkshuisvesting en de wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek (Wbmgp).

De Woonzorgvisie Parkstad, vastgesteld begin 2025, richt zich op het creëren van vitale en inclusieve wijken door passende woonoplossingen voor kwetsbare burgers, met aandacht voor gemengde woonvormen, spreiding van sociale huurwoningen en betaalbare woningen voor mensen met een zorgvraag. Tegelijkertijd passen Heerlen, Kerkrade en Brunssum vanaf 2026 de Parkstadwet toe om kwetsbare wijken te beschermen, wat kan leiden tot minder beschikbare huurwoningen voor uitstroom uit opvang en beschermd wonen. De Wet Versterking Regie op de Volkshuisvesting biedt een wettelijke grondslag door middel van een urgentieregeling afspraken te maken wie voorrang krijgt bij huisvesting. De visie Opvang en Beschermd Wonen houdt rekening met deze ontwikkelingen.

b.8. Tegenargumenten en risico's

1.1 Het Rijk stelt de decentralisatie van middelen steeds uit en herverdeling kan leiden tot minder budget voor Parkstad.

Als het Rijk de Wet Woonplaatsbeginsel vaststelt moeten we bekijken wat de financiële gevolgen voor onze regio zijn. Dit kan leiden tot aanpassing van financiële afspraken met de regiogemeenten.

1.2 De toepassing van de Parkstadwet (Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek) kan de uitstroom uit opvang en beschermd wonen vertragen, wat haaks kan staan op de doelstellingen van de visie.

Vooralsnog wordt ervoor gekozen om geen uitzonderingen op te nemen voor de Opvang en Beschermd Wonen doelgroep. In schrijnende gevallen kan de hardheidclausule worden toegepast.

c. Opties en keuze

We vragen uw raad in te stemmen met de visie Opvang en Beschermd Wonen Parkstad 2026-2035 zodat wij samen met de Parkstadgemeenten richting kunnen geven aan een toekomstbestendig beleid voor Opvang en Beschermd Wonen.

Als uw raad bedenken/aanvullingen heeft kunt u dit via dit raadsvoorstel aangeven.

4. Bijlagen:

1. Visie Opvang en Beschermd Wonen Parkstad 2026-2035 (Djuma 202628687)

2. Advies 03-12-2025 PSD Adviesgroep Beschermd Wonen, Opvang en (O)GGZ (Djuma 202628685)

Het college van burgemeester en wethouders,

Burgemeester

Secretaris

Raadsbesluit

Afdeling : Maatschappelijke ontwikkeling
Registratiekenmerk : 202616891

De raad van de gemeente Brunssum,

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 20-01-2026 afdeling Maatschappelijke ontwikkeling;

Besluit:

Instemmen met de visie Opvang en Beschermd Wonen Parkstad 2026-2035.

De Raad voornoemd,

Voorzitter

Griffier